

3. Відповідно до Закону України про екологічну освіту – необхідно на всіх рівнях професійної освіти у навчальних програмах передбачити формування у студентів екологічної свідомості, що трансформується у процесі професійної діяльності(ст. 9., п.1).

Стосовно фаху "практичний психолог" – це використання екологічної свідомості у кожній моделі організації психологічної служби.

Використана література:

1. Богданова Ю. М. Экологический кризис как психо-педагогическая проблема // Педагогическое образование и наука. – 2007. – № 3.
2. Гаврилова Т. П. психологическое знание в арсенале средств практического психолога // Психологическое образование и наука. – 1998. – № 2. – С. 33-38.
3. Гиренюк Ф. І. Екологічна цивілізація. Ноосфера. – М. : Наука, 1987. – 125 с.
4. Дерябо С. Д. Екологічна психологія. Діагностика екологічної свідомості / Акад. пед. і соц. наук. Московський психологічний університет. – 310 с.
5. Медвед В. С., Алдашева А. А. Экологическое сознание : учебное пособие. – М. : Логос, 2001.
6. Огнев'юк В. О. Освіта в системі цінностей сталого розвитку. (Світоглядно-методичний конспект) : автореф. ... д-ра філ.-н. – К., 2003.
7. Панов В. Н. Экопсихология: сознание, развитие, действие // Вестник РПФ. – 1977. – № 9. – С. 193.
8. Панов В. Н. Введение в экологическую психологию : учебное пособие. – М. : Школьные технологии, 2006.
9. Чабота О. О. Зміна освітніх імперативів на сучасному етапі розвитку системи відносин людина-природа // Вища освіта України. – № 3. – 2006. – С. 38-44.
10. Черноушек М. Психология жизненной среды. – М. : Мысль. – № 6. – 1989. – 174 с.

Аннотация

Раскрываются психологические аспекты экологического образования практического психолога по вопросам формирования сознания в условиях образования, а также параметры психологических исследований с проблем формирования экологического сознания.

Annotation

Uncover the psychological aspects of environmental education oriented studies on environmental awareness in the educational environment as well as the parameters of psychological research on environmental awareness.

УДК 159.954:78

Литвинчук Л. М.

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ МУЗИЧНОГО ВПЛИВУ НА ОСОБИСТІТЬ

З давніх давен музика використовується і як лікувальний чинник. Велика кількість науковців, як радянських так і закордонних стверджують, що за допомогою музичного ритму можна встановити рівновагу в діяльності нервової системи людини, зробити помірним надто збуджений темперамент, розгальмувати загальмованих дітей, врегулювати неправильні зайві рухи. Для цього. Музична терапія пройшла довгий і цікавий шлях розвитку. На всіх етапах свого становлення вона була тісно пов'язана з культурою суспільства. Уявлення про можливості музики у процесі зцілювання душі й тіла людини знайшли своє відображення у стародавніх міфах, філософських поглядах на життя, у природничо-наукових дослідженнях. У наш час про актуальність проблеми свідчить чимало наукових визначень цього поняття, широке впровадження музичної терапії. Кожний орган нашого тіла, як і музичні інструменти має свої резонансні частоти. Наприклад, доведено, що флейта має тіж частотні показники, що й печінка людини. Смичкові інструменти благотворно впливають на серце, барабанні – на ключицю. Слухаючи звуки потрібного інструменту, певного ритму, тональності, людина таким чином спонукає працювати свій організм у правильному режимі.

Перед психологами та лікарями дана проблема постає надзвичайно актуальною, детальне вивчення якої тягне за собою розуміння та застосування унікальних можливостей позитивного, зцілюючого впливу музики на людину. Проте, нажаль, це питання є недостатньо вивченим.

Як вказував В. М. Бехтерев, необхідно виявити ритмічні рефлексії і пристосувати організм людини до відповіді на певні подразники. Застосування певних ритмічних завдань дає змогу активізувати і збуджувати інтерес до діяльності взагалі [4].

Можливо, необхідно застосовувати в окремих випадках і так званий "конвеєрний" принцип окремих вправ. Підлаштовуючи людину до того чи того ритмічного руху за допомогою музичних вправ, можна розвинути увагу, пам'ять, внутрішню єдність.

Щодо першопричин походження мистецтва існує багато гіпотез і наукових концепцій. Історик Я. Рогінський стверджує, що людина почала творити лише тоді, коли соціальні якості її набули самодостатності, тобто в епоху, коли склалися форми родової організації (пізній палеоліт); Г. Плеханов доводить: "мистецтво – один із засобів спілкування"; Ф. Шіллер наголошує: "мистецтво – незацікавлена насолода"; О. Гуцин: "мистецтво породили первісна магія та розвиток колективного трудового процесу";

Леонардо да Вінчі: "мистецтво – дитина природи, воно з'явилося для того, щоб людина наслідувала її". Кожне твердження авторитетних учених і митців по-своєму аргументоване і заслуговує на увагу. Таким чином, Homo sapiens у період, коли став людиною суспільною, покликав до життя специфічний, свідомий вид діяльності, який називається мистецтвом.

Мистецтво істотно вплинуло на еволюцію цілого біологічного виду, підняло його на якісно вищу сходинку; праця стала творчістю; слово почало жити в часі. Думка одержала додаткову до мови форму абстрагування дійсності [3].

Аналізуючи передумови походження мистецтва, доходимо висновку: у людини завжди існував тісний зв'язок між виробничою та ігровою діяльністю – обряди, ігри, танці, театралізовані дійства безпосередньо пов'язані з виконуваною продуктивною роботою.

Споконвіку людина намагалася наслідувати рухи тварин і птахів, на яких полювала; поступово вони склалися у певну систему – народжувався танець, закріплювались навички. З ускладненням обрядової системи збагачувалась народна хореографія. З'явилися хороводи, жарнові, жартівливі, військові танці.

В нас же час відбувається безповоротне уповільнення психологічного розвитку (а в окремих випадках і деградація), формується залежний тип особистості [1].

На сьогоднішній день, розглядаючи питання впливу музики на особистість, необхідно звернути увагу на вплив такого напрямку як "поп-культури". Остання нав'язує підростаючому поколінню "кліпову естетику", засновану на ритмізованому "миготінні" не пов'язаних загальним сенсом кадрів, що дезорганізує процеси сприйняття світу.

Ми знаємо про розвиток клубної "денс-культури", заснованої на використанні музичних ритмів, що демобілізують розумову активність, руйнують здатність людини до спілкування.

В той же час ми знаємо, що вміння задавати і утримувати ритм власної діяльності допомагає людині, наприклад, фізично слабкій – здолати багато своїх обмежень, а недосить обдарованій особі – з часом розвинути здібності і перевершити тих обдарованих, але менш організованих. Ми знаємо, що успіх в діяльності педагога, соціального працівника, психолога, громадського діяча не в останню чергу пов'язується з його вмінням не лише мобілізувати свої внутрішні ресурси, але і гармонізувати свій індивідуальний ритм з ритмами тих людей, з якими він пов'язаний за відповідним видом своєї діяльності. Більш того, для досягнення значимих результатів в спільній діяльності сьогодні необхідно володіти навиками лідера та задавати загальний для групи ритм діяльності таким чином, щоб не пригнічувати творчий потенціал кожного, а за рахунок синхронізації і свого роду "творчого резонансу" забезпечити підвищення ефективності спільної діяльності.

Спеціально підбраною корекційною музичною програмою можна послабити і пом'якшити й наслідки стресу, його психопатологічну симптоматику.

Мінорна музика, адекватна емоційному фону депресії при стресі, створює оптимальні умови для "проекції" на неї переживань, що суб'єктивно стресованим як полегшення емоційного напруження. Мінорні тональності викликають "депресивний" ефект, швидкі пульсуючі ритми – негативні емоції, "м'які" ритми – заспокоюють, дисонанси збуджують, консонанси заспокоюють. При роботі над моделлю психокорекційного впливу на особистість засобами музики необхідно враховувати: звучання потрібного інструменту, ритм, висоту, темп, діапазон частот ритмічних подразників, тональність. Отже, кожний суб'єкт є носієм певної форми власного, характерного ритму, який заданий не лише органічними, а й психічними факторами.

Функції, пов'язані з позитивними емоціями, припускають високий ступінь ритмічності. При цьому найбільш сильні переживання можуть виникати в момент резонансу – співпадіння домінуючого біоритму з частотою музично-ритмічної пульсації [3].

При порушенні соматичних і психічних процесів в організмі порушуються характерні риси індивідуального, природного ритму. Це передусім виявляється у порушенні стабільності темпу, динаміки та виразності ритму.

Цікавим перед дослідниками музичного впливу на сучасному етапі розвитку постає питання: Даючи можливість підліткам прослуховувати музику швидких ритмів, що аналогічна частоті альфа-ритмів, чи не буде це сприяти розвитку у них абстрактного мислення, враховуючи те, що такий ритм є найбільш характерним для осіб, що тяжіють до нього? А якщо ми запропонуємо людині, яка має за даними фону електроенцефалограми ярко виражений альфа-ритм, музику середніх і помірних темпів, чи не зможемо ми зробити її більш емоційною і безпосередньою?

Використана література:

1. Дугина Т. Р. Функциональные аспекты современной системы звуковой техники / Т. Р. Дугина // Теоретичні та практичні питання культурології: українське музикознавство на зламі століть. – Вип. IX – Мелітополь, 2002. – С. 178-187.
2. Носуленко В. Н. Психология слухового восприятия / В. Н. Носуленко. – М. : Просвіта, 1988. – 425 с.
3. Рябіна О. Музична подія як естетичний феномен : автореф. дис. ... канд. псих. наук : спец. 19.00.01 „Загальна психологія, історія психології” / О. Рябіна. – Луганськ, 2005. – 36 с.
4. Торичная С. Н. К вопросу о соотношении эмоциональной и рациональной сторон музыкального мышления / С. Н. Торичная // Теоретичні питання культури, освіти та виховання : зб. праць. – Вип. 24. – К. 2003. – С. 168-171.
5. Шушарджан С. В. Здоровье по нотам / С. В. Шушарджан. – М. : Перспектива, 1994. – 190 с.
6. Юнг К. Г. Психологические типы / К. Г. Юнг. – М. : Прима, 1995. – 314 с.

Аннотация

Тезисы посвященные проблеме применения музыкального воздействия на личность. При нарушении соматических и психических процессов в организме нарушаются характерные черты индивидуального, природного ритма личности, прежде проявляются в нарушении стабильности темпа, динамики и выразительности ритма. Рассматривается вопрос применения частотной музыкально-ритмической пульсации с целью стабилизации.

Annotation

Abstracts are devoted to the problem of applying musical influence on personality. Violation of somatic and mental processes in the body violates the characteristics of individual natural rhythm personality, primarily found in violation of the stability of tempo, dynamics and expression of rhythm. The question of application of frequency musical and rhythmic pulsations to stabilize.

УДК 373.3.016:811.161.2:37.015.311

Чабайовська М. І.

РЕАЛІЗАЦІЯ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ У НАВЧАННІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ НА ПЕДАГОГІЧНІЙ ПРАКТИЦІ

Освітня галузь "Мова і літератури" складається з мовного і літературного компонентів.

Мета освітньої галузі – розвиток молодшого школяра як мовної особистості, формування його комунікативної і читацької компетентностей. Мовний компонент реалізується через навчальний предмет українська мова, літературний – через предмет читання [3, 3].

Студенти-практиканти мають усвідомити, що мова для вчителя початкових класів – це основне знаряддя професійної діяльності. Вони повинні успішно здійснювати навчально-виховний процес, розвивати інтелектуальні та творчі здібності учнів, виховувати в них почуття любові до української (державної) мови, бажання її вивчати та спілкуватися нею.

Це повинно визначати мету, завдання, зміст і методику проведення навчальних занять з української мови у школі.

"Кожний учитель початкових класів – насамперед словесник, – писав В. О. Сухомлинський. – Викладання мови є найскладнішою і найважчою справою в порівнянні з викладанням інших предметів. Адже це не лише передача знань, практичних умінь і навичок. Це передусім виховання розуму" [11, с. 201-202].

Мета статті: визначити цілі педагогічної практики та основний зміст роботи студентів-практикантів у школі, а також дати методичні рекомендації щодо проведення уроків української мови та літературного читання у 1-4 класах.

Педагогічна практика – важлива складовча частина навчально-виховного процесу підготовки бакалавра спеціальності 6.010101 Початкова освіта.

Головна мета педагогічної практики – удосконалення умінь і навичок творчо застосовувати на уроках української мови та літературного читання в початковій школі набуті знання з курсів: "Методика навчання української мови в початковій школі", "Методика літературного читання у початкових класах", "Каліграфія з методикою навчання у початкових класах".

Основний зміст роботи студента-практиканта

Різні аспекти змісту освіти та організації педагогічної практики знайшли відображення у працях вітчизняних та зарубіжних учених: філософів, педагогів, методистів – В. П. Андрущенко; Ю. К. Бабанського, В. І. Бондаря, З. М. Онишкова, О. Я. Савченко, І. М. Шапошнікової; О. М. Біляєва, М. С. Вашуленка, А. П. Кانیщенко, О. Ю. Прищепи та ін.

Роботу студента під час проходження педагогічної практики доцільно здійснювати за такими напрямками: "Навчальна робота", "Методична робота", "Виховна робота", "Науково-дослідна робота" [6, с. 13].

I. Навчальна робота

1. Відвідування уроків української мови та літературного читання у своєму та інших класах, участь в їх обговоренні. Студентам звернути увагу на те, як на цих уроках виконуються вимоги до усного і писемного мовлення молодших школярів; які типи помилок вони допускають у своєму мовленні; як учні ведуть зошити з української мови (оформлення, дотримання правил каліграфії, виправлення помилок, охайність); як організовано контроль з боку вчителя за якістю виконуваних учнями класних та домашніх робіт (систематичність перевірки, способи виправлення помилок, критерії оцінювання, робота над усуненням та запобіганням помилок). 2. Підготовка до пробних та залікових уроків з української мови та літературного читання, їх проведення та обговорення. 3. Підготовка до позакласних заходів з української мови та літературного читання, їх проведення та обговорення. 4. Відвідування позакласних